

Nro. 35.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Aprilis 30-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Felséges Urunk e' hónap 27-dikén (szombaton) reggel a' F. Familiának Alsó Austriában lévő némely jóságaira, Felséges Aszszonyunk pedig Brünnebe a' testvérenek Ferdinánd Királyi Fő Hertzegnek látogatására, elútaztak. Mint hallatik a' Felséges Urunk útja valami 8 vagy 10 napokig, és a' Felséges Aszszonyunké is ugyan addig fog tartani.

Az itt lévő Universitásbéli igen szép hírű és érdemű Professor *Watteroth* úr, a' Politikai Tudományok tanítója, a' Febr. 20 dikán kijött Finantziai Pátensre nézve egy munkát készitvén, ilyen czím alatt: *Vorlesungen über Papiergeld und Banknoten in Beziehung auf das Finanzpatent,*

és annak egy nyomtatványát *Reiner & Cs. Fő Hertzegségének* is megküldvén, igen betses megdicsérő levelet vett ő Cs. Fő Hertzegségétől. Hasonló levél által nyilatkozatta ki *Károly & Cs. Fő Hertzegsége* is a' Professor úrnak ezen tudós és épületes munkájával való meglegedését. — Azt a' 350 Forintokból álló honoráriumot, mellyet Kupfer és Wimmer könyvnyomtató urak a' Professor urnak adtak, ő a' jól tévő fő nemesi aszszonyságok Társaságának ajánlotta és adta által, hogy azzal is valami jót tegyenek.

Robertson Professor urat, a' ki, mint közelebbi levelünkben irtuk, *Klosterneuburg* mellett botsátkozott-le hajótskájával a' levegőből a' földre, az oda való Polgármester és a' kerület' Orvos Doktora nagy tisztelettel fogadván, a' városba békisérték. A' város Polgári Diplomával kedveskedett néki. *Robertson* úr maga most 39 dikszer, a' felesége leg először, tették ezen levegői utat. Maga *Robertson* úr ennekelőtte 6 esztendővel Bétsben járván, akkór az úgy nevezett paraschüttel (esés ellen való alkotmánnyal) tett próbát a' práterben ugyan azon helyyen. Az ő mostani felevezésseknek megnézésire öszszegyülekezett sok ezer emberek között a' Cs. K. Fő Hertzegek is jelen voltak *Albert K. Hertzeggel* egyetemben. A' *Klosterneuburgi* Pogármester protokolumba iratván ezen levegői hajózás' historiáját, azután az útasoknak a' maga házánál jó vatsorát adott, a' kik onnét még azon éjjeli két órára már Bétsbe vissza jöttek volt.

Magyar Ország.

Ké nárom April. 14-kén. Tégnap mint a' Husvét sz. innepnapot megelőző estve, nagy aj-

tatossággal tartatott itt mind a' Német mind a' Magyar Parochiális szentegyházakban a' feltámadásnak innepe. Az itt lévő Német Polgári formaruhás sereg' Kompaniája nagy pompával és harsogó muzsikával megjelenvén, fényesebbé tette' ezt a' magában is nagy ceremóniával innepelődött estvét. Felségesítették a' Proczessiót az ablakoknak megvilágosittatása és a' számos fáklyák világa is. Ma, u. m. husvét napján a' nem egyesült Görög közönség is épületes buzgósággal innepelte ezen nagy és nevezetes történetnek emlékezetét, melynek alkalmatosságával a' tisztelettel említett Kompánia ismét nagy pompával megjelenvén, az istentiszteletet négy rendbéli Salve lövés által ditsősségesítette.

Török Birodalom.

A' Páncsovai leg újabb levelek szerént, bizonyos útzok, a' kik az Oroszok által elfoglaltatva lévő földekről érkeztek oda, azt beszélleték ott, hogy Oláh országban, Moldovában, és Bessarábiában az az új hír kezdett volna szárnyálni, hogy ezen tartományok nem fognának az Oroszok birtokában maradni, hanem mind ezek a' Duna' bal partja felől lévő vidékek más Hatalmasságnak kezére fognának kerülni; és hogy más felől a' Fényes Porta is azzal a' reménységgel kezdené magát biztatni, hogy még Serbiát megtarthatja, és Krimiát is vissza kaphatja. — Mi ezt közönséges levelekben olvassuk. Legyen-'e a' hírnek valami fundamentoma? az idő meg fog réá tanítani.

Spanyol és Portugallia Országok.

A' 32-dik számú M. Kurir 465-dik és 466-dik lapjain egy Anglus tudósítást adtunk ki a' Pári-

si Monitör által arra tétetett jegyzésekkel egyetemben. Az Anglusok azt erősítették ezen tudósításban, hogy ők Kadix mellett a' Frantziákon fényes győzedelmet vettek. Ugyan ezen verkedésről most már a' Monitör maga is hivatal szerént való tudósítást adott-ki. A' tudósítást a' Bellunói Hertzeg Marschal *Victor* a' Kadixot ostromló Frantzia sereg' vezére küldötte a' Neufchateli Hertzeghez. A' kik vóltaképpen akarnak itélni a' dologról, szükség, hogy mind az Anglus mind a' Frantzia tudósítást megolvassák és összehasonlittsák. A' Frantzia tudósítás summásan így következik: —

„Uram! Egész Februáriusban nagy mozgásokat vettünk eszünkbe a' Kadixi öbölben. Az Anglusok bizonyosan már régen készültek ehez az expeditzióhoz. Tsak a' hosszas esőzés akadályoztatta őket, a' melly az utakat feneketlené tette. — „Még Jan. 27 dikén egy Spanyol tsapat a' hegyekről *Medina Sidonia* városához (ez 7 mértföldnyire esik Kadixtól a' szárazon) lejövén, ott levő örző seregünkre réá ütött, de vissza veretett. *Medina Sidoniát* azért akarta az ellenség előre elfoglalni, hogy így előttünk minden mozdulásait annál inkább eltitkolhassa, a' hátunk megett titkon dolgozhassék, 's a' szárazon széllyel tsapongó insurgens csoportokkal a' közösülést Xeres és Sivilla között fenntarthassa. Végezetre Febr. végén 200 szállító hajók Kadixtól *Tarifa* felé (ez 5 mértföldre esik Gibráltártól) eleveztek. Generalis Cassagne, a' ki *Medina Sidoniában* volt örizeten, Mártz. 2-dikán nékem hírt tétetett, hogy egy Anglus és Spanyol egyesült sereg *Tarifa* felől ellenünk indult.

— „A' 4-dik armádiának Grenada felől, minthogy semmi nevezetes megtámadtatástól nem félhetett, egy része segítségemre jöhetett volna. Kérettem Generális Sebastiánit, hogy Esteponán által valamely fordulást tétetvén az ellenség ellen, adjon dolgot egy részének; de legkisebb segedelmet nem kaptam ezen számos és szép armádiától. — (*Leon* szigetét, melynek a' tengerre bényúló tsutsán Kadix van, a' *Sent-Pedro* nevű széles Kanális szakasztja-el a' száraz földtől. Ez a' Kanális a' tengernek egyik öblétől fogva a' másikig nyúlik) — „Mártzius 2-dikán egy Spanyol tsapat által jött a' St. Pedro Kanálisán Leon szigetéről a' szárazra! Én megparantsoltam Generális Vilátének, hogy azon éjjel arra üssön rá és verje a' tengerbe. Két *Voltigeur* (ugró és úszó) Kompaniák rendeltettek ki az expeditzióra. Ezek éjfélkor az ellenség' szélső vigyázóira ütöttek, azokat vissza verték; azután a' hídsántz-készítő munkásokra rohantak, a' kik ezernél többen voltak, és puskáikat pantalérjaikra akasztván úgy dolgoztak. Akkór éjjel egy tutaj (szál)-hídat is tsinált volt ezen kanálison az ellenség. Voltizsörjeink ezen is által mentek a' szigetre, és onnan a' társainknak segedelmekre által jövő Spanyolokkal jöttek ők is vissza, sok hadi fogjot hozván magokkal. Ezen éjjeli öszszetsapásban 150 Spanyol esett el; a' vízbe 200 veszett. —

„Vévén Gen. Vilátétől ezen történet felől a tudósítást, ebből által láttam az ellenség' plánomat, t. i. hogy az ő Tarifa felől felénk közelítő tsapatja, a' St. Pedro kanálisán készült hídnak segedelme által Leon szigetéről is sereget vár által, hogy magát azzal öszsze tsatólván úgy üs-

sön egyesített erővel réánk. Úgy tétettem a' készületeket, hogy reménsége füstbe menjen. Generális Vilátéhez rendelést küldöttem, hogy St. Pedró mellől a' két Batalionokat, mellyek ott veszedelemben voltak, vonja vissza, és tsatolja azon tsapathoz, a' melly az ellenséggel való öszszetsapásra az ő vezérlése alá volt rendeltetve. Az előre nyomuló ellenséget minden tudósítások szerint 8000 Spanyolokra és 4000 Anglusokra számlálhattam, a' melly két annyi volt, mint a' vezérlésem alatt lévő sereg. Még is reménlettem, hogy nem tsak az ő plánumát megakadályoztatom, hanem egész seregét semmivé teszem. Ilyen intézet szerint tettem mozdulásaimat. Generális Cassagne még el nem érkezett volt. Az ellenség már tsak egy fertály órányi távolságra volt. Réá kellett ütnöm, mert ő külömben a' Viláte seregire rohant volna egész erejével. Egy illy szép idő pontot elveszteni nem tartottam tanátsosnak. „ —

Itt azt adván továbbá Marschal Victor környülállásosan elő, hogy az ütközetre való intézeteit miként tette, azután így végzi szavait: „ —

„Jól érezvén az ellenség, hogy már most nem a' győzedelemért hanem tsak önnön megtartásáért verekedik, az ötöt százzával leverő golyobisok között is bátran viselte magát. Hanem olyan sokadmagával volt, hogy egész sorai helyett, mellyek semmivé tétettek, újakat állithatott elő. Seregeink úgy tsatáztak, mint az Oroszlányok. Harmadfél órányi leghevesebb verekedés után mind két részről tsendesedett a' tűz. Az ellenség felhagyott azon ptánumán, hogy Chiklana városát elfoglalhassa, 's linéánknak hátame-

gé kerülhessen, mellyet két hónaptól fogva főzött. Részünkről én is felhagytam azon reménységen, hogy őtet semmivé tehessem, minthogy ezen gondolkozni esztelenség lett volna azután, hogy tudtomra esett, hogy néki 22,000 emberei legyenek, a' kik között 8000 leg jobb Anglus katonák voltak. Tsak az Anglusok két annyin voltak mint mi. Még egyszer mondom, hogy minden béekezett tudósítások szerént 22,000 embere volt az ellenségnek. Ha a' 4-dik armádiánk tsak egy negyed részével segittsegünkre jött volna, ezt az egész ellenséges sereget semmivé tettük volna. — „A' Spanyolok sokat vesztettek; könnyen számlálván, réa megy a' vesztések 2000 emberre; elfogtunk 3 Oberstert, 100 tisztet, 600 köz embert, többire mind Spanyolt; nyertünk 3 ágyut. De az Anglusok is sokat vesztettek; réa megy a' holtakból és sebesekből álló vesztéssek 2500 emberre. — „A' mi vesztésünk, minthogy kevés hadakozó emberünk volt, igen sajnos. Elesett 300, sebett kapott 1400 emberünk; az elsők közt van Gen. *Rousseau* a' ki egy derék tiszt volt, és Oberster *Audiè*. Oszályos Gen. *Ruffin* sebet kapván, fogságra esett; 60 igen terhesen megsebesedett embereinknél többen nem estek fogságra. A' 8-dik Regementünknek egy Battalionja erdőben verekedvén és a' zászlóhordozó elesvén, a' zászló meg nem találtatott. — „Míg a' tsata folyt, hátulról a' hegyekről az insurgensek is minden felől réánk ütöttek. Az Andalusiai lakosok nem tudnak eléggé bámulni azon, hogy ilyen kevés néppel miképpen felelhettünk meg ilyen sok ellenségnek. Gen. *Cassagne* a' tsata

után két órával érkezett-meg Medinából a' veredésnek helyére. Költ Mártz. 7-dikén. Vagyok — „
„Marschal *Victor*, Bellunói Hertzeg.

A' Portugalliai Frantzia armádiától semmi újabb nevezetes tudósításaink nem érkeztek: Megérkeztvén Massena ezen armádiával a' Spanyol határszélek mellé, azt ott jó tanyába szállította, a' melyben Ciudad-Rodrigo és Almeida várak által fedeztetik. Ez a' tanya a' Duero és Mondego vizek között van. Az Anglusok a' Mondego vizéig nyomultak a' Frantziák után. Egy Anglus tsapat *Viseu* mellett állapodott-meg. Salamankában nagy magazinumok gyűjtetnek a' Fr. armádia számára.

Badajoz varából ezeket írják: A' Marschal *Soult* armádiájának egy része vissza tért innét *Sevilla* felé; ő maga is vissza fog oda menni a' fő hadi szállással. Estremadurában Marschal *Mortier* marad, mint fő vezér. *Badajoz* és *Sevilla* között nyilván van a' közösülés' útja; az insurgensek inkább csak a' hegyek között tartózkodnak.

A' Triesti levelek szerint Marschal *Ney* helyébe, ki a' hátrálás alatt a' M. Massena armádiájának hátulmenő tsapatját vezérelte, az Illiriai Kormányozó a' Ragusai Hertzeg, ennek helyébe pedig Illiriai Kormányozóvá, Generális Gróf *Bertrand*, rendeltettek.

Amsterdam városának bizonyos részében Aprilis 14-dikén lárma támadván, nagy sokaság össze szaladott, melyre nézve a' Hollandiai fő Kormányozó a' Fr. birodalom fő Kintstármestere, egy kemény hirdetést adott - ki, melly szerint Katona-Commissió neveztetett-ki a' zenebona' indítóinak kiavultatások, meg itéltetések, és haladék nélkül lejendő megbüntetések végett.